

POROČILO S 17. MEDNARODNE KONFERENCE O ZMANJŠEVANJU ŠKODE

Med 10. in 15. majem 2008 je v Barceloni v organizaciji Mednarodne mreže za zmanjševanje drog (*Interational Harm Reduction Association – IHRA*) potekala 17. Mednarodna konferenca o zmanjševanju škode z naslovom »Na poti h globalnemu pristopu do drog«. Že pred uradnim začetkom konference so v Barceloni potekali sestanki posameznih združenj, in sicer: sestanek mreže medicinskih delavcev na področju zmanjševanja škode, uredniški odbor ameriške revije *Drug Policy*, 3. Mednarodni kongres uporabnikov drog, 4. Mednarodna konferenca o alkoholu in zmanjševanju škode, sestanek o novih nadomestnih zdravilih in zdravljenju z njimi, sestanek o oblikovanju spolno specifičnih intervencij na področju zmanjševanja škode, sestanek o zmanjševanju škode na področju infekcijskih bolezni, predvsem HIV-a, in sestanek o nalezljivih boleznih v zaporih. Zelo delovnemu dopoldnevu je sledila slovesnost ob odprtju konference, ki so se je udeležili tudi španski minister za zdravje in carinske zadeve Bernat Soria, regionalna ministrica za zdravje iz Katalonije Marina Geli, svetovalka na področju javnega zdravja v mestu Barcelona Isabel Ribas in predsednik mreže latinskih držav na področju zmanjševanja škode Oriol Romani.

Na konferenci je bilo več kot 68 sej, na njih pa je bilo predstavljenih skoraj 300 prispevkov. V času konference so si udeleženci lahko ogledali 375 plakatov različnih vsebin s področja zmanjševanja škode na različnih področjih (alkohol, droge, duševno zdravje, epidemiološka slika). Raziskovalci Centra za študije drog in zasvojenosti pri Fakulteti za socialno delo Univerze v Ljubljani smo se predstavili s posterjem »*The involvment of peers in the prevention of harm among people using alcohol and/or drugs in the road traffic: peer projects at driving schools*«. Sočasno je potekal filmski festival z naslovom »Droge in zmanjševanje škode«, na katerem so prikazali 30 filmov.

Prvi dan je potekal v duhu človekovih pravic in pravic uživalcev drog. Profesor Paul Hunt, posebni poročevalec Združenih narodov, je predstavil priporočila, ki jih bo v letošnjem letu predstavil Združenim narodom. Udeležence konference je pozval k podpori tako imenovane Rolleston Oration, s katero naj bi preoblikovali politiko nadzora in vsakemu zagotovili pravico do najvišjih meril zdravja.

»Pol stoletja kontinuiranih spodrsrljajev bi moralo biti dovolj, da prepriča vsakogar, da je radikalna sprememba potrebna. Zmanjševanje škode je pravzaprav aktivizem uživalcev drog. Zahtevamo, da nas sprejmete kot enakovredne sogovornike pri oblikovanju politike na področju drog«, je poudarila Milena Naydenova, predstavnica Mednarodne mreže uživalcev drog INPUD.

Drugi dan je bil namenjen zmanjševanju škode na področju alkohola. Eden izmed najzanimivejših prispevkov je bilo predavanje Betsy Thom z naslovom »*From lady to ladette?*«. V njem je opozorila, da so ženske in dekleta, ki uživajo alkohol, danes pravzaprav zelo rizična skupina, in čeprav primerjave uživanja alkohola v različnih zgodovinsko-kulturnih kontekstih kažejo, da moški v večji meri uporabljajo alkohol, ženske pijejo več in bolj tvegano. »Zakaj potem ženske uvrščamo med rizično skupino uporabnic alkohola?« se je spraševala Thomova. Uporaba alkohola se je med mladimi ženskami razvila pred kratkim. Danes naj bi mlade ženske pile več in na bolj škodljiv

način. Spremembe načina pitja in pijanosti pri ženskah naj bi ogrožale socialni red, še posebej če so povezane z drugimi spremembami v življenjskem slogu žensk in statusu (vidnost v javnem življenju, v službi).

Razprava o relevantnosti zbiranja podatkov se je nadaljevala v popoldanskem času v okviru delavnice z naslovom *Protokol zbiranja podatkov iz naslova nizkopražnih programov*. Delovna skupina, sestavljena iz partnerjev projekta *Correlation*, Evropske agencije za spremljanje drog in zasvojenosti ter nekaterih nacionalnih informacijskih točk, je analizirala obstoječe nacionalne sisteme zbiranja podatkov v Evropi in oblikovala metodološko orodje (protokol in vprašalnik), ki so ga preverili nekateri programi zmanjševanja škode na Portugalskem, Poljskem in v Nemčiji. Dagmar Hedrich, predstavnica Evropskega centra za spremljanje drog in zasvojenosti, je predstavila omenjeni izdelek. Za zdaj se je za zbiranje podatkov na podlagi omenjenega vprašalnika odločila mreža programov za varnejše injiciranje drog.

Kot številna pristaniška mesta ima tudi Barcelona daljšo zgodovino in kulturo uporabe drog, zlasti v bližini območja El Raval ali *barrio chino*. Barcelona ni le gostiteljica 17. Mednarodne konference o zmanjševanju škode na področju drog, je mesto, v katerem imajo poleg tradicionalnih pristopov k zmanjševanju škode (terensko delo, zamenjava sterilnega pribora in substitucijska terapija) tudi varnejše prostore za uživanje drog. Zaradi vse večje uporabe drog in strahu pred razširitvijo nalezljivih bolezni so mestne oblasti leta 2003 odprle prvi varnejši prostor za uživanje drog Sala Baluard. Ta prostor je bil prvi od petih za

varnejše injiciranje drog v Barceloni in je še vedno največji. Varnejši prostor za injiciranje drog je odprt 24 ur na dan, sedem dni v tednu. Vsak dan opazijo med 180 in 200 injiciranj. Veliko intravenoznih uživalcev drog obišče ta prostor, nekateri tudi dvakrat do trikrat na dan. Na leto imajo približno sto predoziranj v varnejšem prostoru, se pravi, da bi, če bi se to dogajalo zunaj prostora, velika večina injicirajočih uživalcev umrla. Opažajo, da manj ljudi uživa droge na ulici in da je tudi uličnega kriminala manj. Večina obiskovalcev teh prostorov so ljudje, ki prihajajo iz drugih držav Evropske unije, po navadi spijo na ulici in nimajo dokumentov. Zaposleni v omenjenih službah jim pogosto pomagajo pri urejanju dokumentov in zdravstvenega zavarovanja. »Smo prva vrata, na katera potrkajo uživalci. Ne potrebujejo identifikacijske številke ali dokumentov, ne potrebujejo ničesar, da pridejo do nas,« pravi Manel Anoro, splošni zdravnik, ki v tem varnejšem prostoru dela enkrat na teden. Anoro poudarja: »To je prvi korak do zdravljenja. Zelo pomemben je preprost, lahek dostop.« Poleg prostorov za injiciranje drog imajo tudi prostore za kajenje drog.

Na konferenci je bilo slutiti vedno večjo razdrobljenost področja. Gre za povezovanje različnih strokovnjakov na podlagi regionalne pripadnosti (države Srednje, Vzhodne, Zahodne in južne Evrope, ZDA in Kanada ipd.), na podlagi področja dela (alkohol, droge) ali glede na vrsto službe (vladne, nevladne ustanove). Tudi v okviru Mednarodne mreže o zmanjševanju škode tako nastajajo posamezne regionalne mreže, to pa slabi moč samega gibanja.

Ines Kvaternik